

Chefsjustitieombudsmannen
Erik Nymansson

Kritik mot en rektor för att en kommunal förskola genomförde en aktivitet (s.k. pridetåg) som kunde ge barns vårdnadshavare uppfattningen att barnen tvingades att delta i en meningsyttring

Beslutet i korthet: En kommunal förskola anordnade en temavecka om pride som bl.a. fokuserade på mänskliga rättigheter. Temaveckan innefattade även en aktivitet på förskolans utegård som beskrevs som ett pridetåg.

ChefsJO konstaterar att barn i förskola ska få undervisning om sådana grundläggande värderingar som förskolan fokuserade på under temaveckan. Fråga är dock om den nämnda aktiviteten var förenlig med förbudet mot att det allmänna tvingar någon att delta i sammankomst för opinionsbildning eller i demonstration eller annan meningsyttring (2 kap. 2 § regeringsformen).

Enligt chefsJO har barnen inte uppnått en sådan ålder att de kan förutsättas ha någon egentlig egen mening i de frågor som förskolan fokuserade på under veckan.

Huruvida de själva valde att delta i aktiviteten har därmed ingen avgörande betydelse för frågan om de ska anses ha tvingats att delta eller inte. Eftersom barnens deltagande inte heller hade gjorts beroende av vårdnadshavarnas samtycke, och det är tänkbart att vårdnadshavare ogärna ville skilja ut sig från mängden genom att vägra låta sina barn delta, anser chefsJO att barnen får anses ha tvingats att delta.

Förskolan lämnade ingen information till vårdnadshavarna om att aktiviteten, trots dess utformning, inte skulle ha varit avsedd som en meningsyttring. Enligt chefsJO borde förskolan ha insett att vårdnadshavare kunde komma att få intrycket att barnen tvingades delta i en sådan. Det är angeläget att det allmänna inte agerar på ett sätt som kan ge det intrycket. Enligt chefsJO kan förskolans rektor därför inte undgå kritik för att aktiviteten genomfördes.

Avslutningsvis konstaterar chefsJO att eventuella liknande framtida aktiviteter också löper risk att komma i konflikt med samma grundlagsbestämmelse, och det även om vårdnadshavarnas medgivande inhämtas. Det beror på att förskolan genom att begära besked från vårdnadshavarna kan komma att göra intrång i dessas rätt enligt bestämmelsen att slippa ge till känna sin åskådning i politiska och andra frågor. Enligt chefsJO bör förskolan därför undvika att anordna aktiviteter för barnen som kan uppfattas som demonstrationer eller andra meningsyttringar.

Anmälan

I en anmälan till JO klagande AA på en kommunal förskola i Kalmar kommun och förskolans rektor samt anförde bl.a. följande.

Förskolan anordnade en pridevecka med bland annat pyssel under parollen att alla människor är olika och att olika är bra. Detta inkluderade ett pridetåg med flaggviftande. Det hela måste anses vara en politisk manifestation. Hans femårige son deltog trots att han gjort det tydligt att han inte anser att det är lämpligt att förskolebarn sysslar med politik på förskolan och att han vill att förskolan upphör med det. Hade förskolan valt att delvis respektera detta och exkluderat sonen från paraden hade det också inneburit en social exkludering och indirekt ett straff mot sonen eftersom det hela paketeras som en rolig grej. Det förelåg alltså inte ett frivilligt deltagande. Pride är en politisk rörelse som tar ställning i politiska frågor. Små barn saknar den nödvändiga kognitiva kapaciteten för att kunna navigera i dessa svåra frågor och de ska inte behöva slussas in i politiska rörelser under sin tid på förskolan.

Utredning

Utbildningsnämnden i Kalmar kommun yttrande sig. Till grund för yttrandet låg ett yttrande av förskolans rektor som anförde bl.a. följande.

Förskolan X i Kalmar kommun har valt att uppmärksamma Pride genom att anordna Pridetåg den 17 september 2025. På förskolan X uppmärksammas under samma vecka att alla människor har rätt att vara som de är, att vi är olika och att olika är bra. Mellan måndag och fredag samma vecka sattes regnbågsflaggor upp vid förskolans alla grindar. Prideveckan är en av flera aktiviteter som anordnas inom värdegrundsarbetet. Förskolans värdegrundsarbete grundar sig i förskolans läroplan, skollagen samt barnkonventionen. Förskolans värdegrundsarbete genomsyrar det dagliga arbetet på förskolan på olika sätt utifrån barnens ålder. Pedagoger på förskolan är goda förebilder med en förståelse för hur det egna förhållningssättet påverkar barnen.

Som princip arbetar förskolan X för att varje barn har rätt att uttrycka sin åsikt vilket är en av de fyra grundprinciperna i barnkonventionen. Barn har rätt att säga vad de tycker när vuxna bestämmer saker som gäller dem.

Den 15 september kommunicerade förskolan med anmälaren och övriga vårdnadshavare via den digitala plattformen UNIKUM gällande Prideveckans innehåll. I informationen sas det att vecka 38 kommer förskolan att uppmärksamma Pride och att det främst handlar om att alla människor är olika och att olika är bra. Vidare står det i informationen att på onsdag den 17 september 2025 kommer alla barn på förskolan att gå ett Pridetåg.

Under vecka 38 efter förskolans lunchservering, mellan ca 12.00-13.45 gavs barnen på aktuell avdelning möjlighet att göra egna regnbågsflaggor och maracas. Skapandeaktiviteten var frivillig för barnen, andra aktiviteter pågick samtidigt på avdelningen. Aktiviteterna som erbjöds utgick ifrån en "valtavla". På valtavlan fanns aktiviteter såsom skrivhörna, lego/bilar, kulbana, rita, spel och pussel, Plusplus, pärlplattor, läsa, Magnatiles, Polydron. Rita var den valbara aktiviteten som innefattade att färglägga en regnbågsflagga. Barnen hade även möjlighet att välja annat än att rita. Pedagogerna var fördelade på avdelningen. Pedagogerna läste även delar av en bok om olikheter. [...]

Den 17 september 2025 på förmiddagen samlades barn och pedagoger på förskolan för ett gemensamt Pridetåg till musik. Innan barnen samlades på gården erbjöds de som ville en av de eget skapade regnbågsflaggorna att hålla i under Pridetåget. Tillsammans gick barn och pedagoger en runda på förskolans utegård. För barnen är det frivilligt att delta men de allra flesta gör det, man lockas av att vara tillsammans med sina kamrater. Aktiviteten varade ca 20

minuter och avslutades med gemensam musik och dans för de som ville. För övriga barn fanns möjlighet till lek på förskolans utegård med aktiviteter som till exempel gunga, åka rutschkana eller vara i sandlådan vilket flera av barnen gjorde. Alla pedagoger deltog inte i Pridetåget utan fanns där barnen var i sin lek.

Efter aktiviteten skickades ytterligare information till anmälaren och övriga vårdnadshavare där förskolan skriver att Pride har uppmärksammats och att det handlar om att arbeta för en inkluderande och öppen miljö för alla barn, oavsett bakgrund, samt att lära barn om mänskliga rättigheter och rätten att få vara sig själv. Vidare står det i informationen att alla människor är olika och att olika är bra samt att barnen under veckan läst boken ...

Förskolan har fört dialog med anmälaren gällande Pride senast på utvecklingssamtalet den 5 december 2024. Då har anmälaren uttryckt sitt missnöje över att förskolan anordnar Pride. Vid ett annat tillfälle har anmälaren uttryckt att hans barn har varken fakta eller kognitiv kapacitet att kunna ifrågasätta eller kunna sätta in priderörelsen i ett bredare sammanhang. Anmälares barn är 5 år.

Med anledning av anmälan till JO ser rektor att förskolan kunde hantera hela situationen på ett tydligare sätt. Förskolans systematiska kvalitetsarbete är en pågående och kontinuerlig process. I det fortsatta arbetet kommer rektor att förtydliga syftet till varför förskolan väljer att uppmärksamma Pride, "Att alla människor har rätt att vara som dom är samt att alla är olika och att olika är bra". Vidare kommer informationen kring utformningen av de olika aktiviteterna och syftet att förtydligas. Informationen om frivilligt deltagande samt om utformningen av de olika aktiviteterna kommer att skickas i god tid. Utifrån rektorns ansvar kommer värdegrundsarbetet att fortsätta med utgångspunkt från läroplanen för förskolan.

Utbildningsnämnden yttrade sig därefter i enlighet med ett yttrande av utbildningsförvaltningen som anförde följande.

Utbildningsförvaltningen bedömer att förskolan har ett värdegrundsarbete som följer läroplanen i de delar som handlar om förskolans värdegrund och uppdrag samt att förskolan uppmärksammat Pride som en del i detta arbete.

Utbildningsförvaltningen bedömer att aktiviteten på förskolgården den 17 september inte haft karaktären av en demonstration eller liknande. Barnens deltagande i Pridetåg var en frivillig aktivitet och det fanns andra organiserade aktiviteter för barnen att välja ute på gården.

Utbildningsförvaltningen instämmer i rektorns bedömning att detta kunde tydliggjorts i förhållande till vårdnadshavare.

Utbildningsförvaltningen kan konstatera att rektor redan vidtagit åtgärder i syfte att tydliggöra förskolans värdegrundsarbete.

AA kommenterade remissyttrandet och anförde bl.a. följande.

Både utbildningsnämnden och rektor framhåller att aktiviteterna var frivilliga och att problemet var otydlighet kring detta. När han invänt mot att förskolan anordnar den här aktiviteten har det aldrig kommunicerats att den skulle vara frivillig utan snarare att det är beslutat högre upp i organisationen att det här ska genomföras. Den grundläggande problematiken är faktiskt inte att förskolan varit otydlig eller om aktiviteten varit frivillig eller ej. Barn kan inte ta informerade beslut kring dessa frågor ens i högre åldrar vilket gör det poänglöst att tala om frivillighet i den här kontexten. Framför allt har vi en grundlag som

säger att varken barn eller vårdnadshavare inför offentlig förvaltning ska behöva bekräfta eller neka till en särskild politisk uppfattning.

Rättsliga utgångspunkter

Enligt 2 kap. 2 § regeringsformen (RF) får ingen av det allmänna tvingas att ge till känna sin åskådning i politiskt, religiöst, kulturellt eller annat sådant hänseende. I bestämmelsens andra mening anges vidare att ingen av det allmänna får tvingas att delta i sammankomst för opinionsbildning eller i demonstration eller annan meningsyttring eller att tillhöra politisk sammanslutning, trossamfund eller annan sammanslutning för åskådning som avses i första meningen.

Av 1 kap. 4 § skollagen (2010:800) framgår bl.a. att utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

Av 1 kap. 5 § skollagen framgår bl.a. att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

I ett inledande avsnitt i läroplanen för förskolan (SKOLFS 2018:50) anges bl.a. följande.

Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor. Inget barn ska i förskolan bli utsatt för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.

Utbildningen ska genomföras i demokratiska former och lägga grunden till ett växande intresse och ansvar hos barnen för att aktivt delta i samhället och för en hållbar utveckling – såväl ekonomisk och social som miljömässig. Förskolan ska spegla de värden och rättigheter som uttrycks i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Utbildningen ska därför utgå från vad som bedöms vara barnets bästa, att barn har rätt till delaktighet och inflytande och att barnen ska få kännedom om sina rättigheter.

Utbildningen ska ge barnen möjlighet att utveckla sin förmåga till empati och omtanke om andra genom att uppmuntra och stärka deras medkänsla och inlevelse i andra människors situation. Utbildningen ska präglas av öppenhet och respekt för skillnader i människors uppfattningar och levnadssätt. I

undervisningen ska barnen stimuleras och utmanas med läroplanens mål som utgångspunkt och riktning.

Bedömning

Inledande uttalanden om förskolans undervisning om grundläggande värderingar och de avvägningar som förskolan måste göra

Av utredningen framgår att förskolan har haft en temavecka om pride (benämnd pridevecka) som i huvudsak fokuserat på att alla människor har rätt att vara som de är, att alla människor är olika och att olika är bra. Rektorn har även beskrivit att det handlade om att arbeta för en inkluderande och öppen miljö för alla barn, oavsett bakgrund, och att lära barn om mänskliga rättigheter och rätten att få vara sig själv. Utbildningsnämnden har bedömt att förskolan har ett värdegrundsarbete som följer läroplanen i de delar som handlar om förskolans värdegrund och uppdrag samt att förskolan uppmärksammat pride som en del i detta arbete.

I likhet med vad JO tidigare har uttalat i förhållande till grundskolan ska även barn i förskola få undervisning om sådana grundläggande värderingar som förskolan fokuserade på under sin temavecka (jfr JO 2021/22 s. 599, dnr 647-2020). Sådana värderingar kommer inte bara till uttryck i läroplanen, utan även i såväl internationell rätt som svensk grundlag och vanlig lag.

Det är emellertid också en grundlagsskyddad rättighet att ha en avvikande uppfattning om dessa värderingar. Även om förskolan exempelvis ska främja uppfattningar om alla människors lika värde och aktivt motverka diskriminering på grund av exempelvis könsöverskridande identitet eller sexuell läggning, måste det ske med beaktande av bl.a. rätten att ha andra uppfattningar, att inte tvingas ge till känna sin åskådning i politiskt hänseende och att inte tvingas delta i meningsyttringar (se t.ex. 2 kap. 2 § RF).

Vid utformningen av undervisningen om grundläggande värderingar av aktuellt slag behöver förskolan således göra avvägningar som kan vara svåra.

Närmare om aktiviteten på förskolans utegård och dess förenlighet med 2 kap. 2 § RF

Av utredningen framgår att temaveckan innefattade en aktivitet på förskolans utegård som av rektorn beskrivits som ett gemensamt pridetåg till musik. Förskolan hade i ett utskick inför temaveckan informerat vårdnadshavarna om att barnen skulle gå en prideparad under veckan. Barnen hade under veckan getts möjlighet att göra egna regnbågsflaggor och innan barnen samlades på gården erbjöds de som ville en av dessa flaggor att hålla i under pridetåget. Barnen och pedagogerna gick sedan en runda på gården. Aktiviteten varade ca 20 minuter och avslutades med gemensam musik och dans. Rektorn har uppgett att det var frivilligt för barnen att delta i aktiviteten och att det fanns andra aktiviteter, men att de allra flesta deltog då de lockades av att vara tillsammans med sina kamrater.

Med hänsyn till temaveckans innehåll och utformningen av aktiviteten på gården ligger det nära till hands att aktiviteten kunnat uppfattas som att barnen genom sitt deltagande tog ställning för de värderingar som förskolan fokuserade på under temaveckan eller för andra värderingar som prideorganisationer företräder. Detta ger anledning att ifrågasätta om aktiviteten var förenlig med 2 kap. 2 § RF.

JO har behandlat en liknande fråga i JO 2021/22 s. 599. I det ärendet hade en grundskola parallellt med en pridevecka ordnat en temavecka om alla människors lika värde. Veckan avslutades med en aktivitet på skolgården vid vilken elever viftade med regnbågsflaggor som de hade tillverkat tidigare under veckan. JO uttalade bl.a. följande.

Elever i grundskolan omfattas i regel av skolplikt. Av förarbetena till 2 kap. 2 § RF framgår att bestämmelsen inte förbjuder tvång att närvara vid lektioner som följer av skolplikten (prop. 1975/76:209 s. 116–117 och KU 1975/76:56 s. 28). Det innebär emellertid inte att det är förenligt med bestämmelsen att utforma skolundervisning på ett sätt som innebär att elever tvingas att delta i meningsyttringar.

Utbildningsnämnden har uppgett att aktiviteten på skolgården var frivillig. Aktiviteten hade dock en tydlig koppling till vad eleverna hade arbetat med tidigare under veckan. Eftersom ingen information lämnades om frivilligheten, är det troligt att en del elever och vårdnadshavare uppfattade det som att aktiviteten var en del av den obligatoriska undervisningen. Det är vidare tänkbart att en del elever ogärna ville skilja ut sig från mängden genom att avstå från att delta, även om de eller deras vårdnadshavare egentligen inte önskade att de skulle vara med. Mot denna bakgrund menar jag att eleverna får anses ha tvingats att delta i aktiviteten.

Avgörande för om skolan har agerat i strid med 2 kap. 2 § RF är således om aktiviteten ska betraktas som en sådan demonstration, sammankomst för opinionsbildning eller annan meningsyttring som avses i bestämmelsen.

Det har inte framkommit något som tyder på att andra personer än elever och skolpersonal har deltagit i aktiviteten eller att den på något annat sätt syftat till att förmedla budskap till utomstående. I vissa avseenden verkar den ha påmint om andra vanligt förekommande gemensamma skolaktiviteter. Det talar emot att den ifrågasatta aktiviteten var att betrakta som en demonstration. Som jag redan har varit inne på, ligger det emellertid nära till hands att anta att en del elever uppfattade det som att de genom sitt deltagande i aktiviteten tog ställning för alla människors lika värde eller för andra värderingar som prideorganisationer företräder. Enligt min uppfattning borde skolan ha insett att elever kunde komma att få intrycket att de deltog i en meningsyttring. Det är angeläget att det allmänna inte agerar på ett sätt som kan ge det intrycket. Jag anser därför att skolan borde ha avstått från att genomföra den ifrågasatta aktiviteten.

Den aktivitet som förskolan anordnat är snarlik den som var aktuell i det tidigare ärendet. Utbildningsnämnden har dock bedömt att aktiviteten inte haft karaktären av en demonstration eller liknande. Nämnden har även anfört att barnens deltagande i pridetåget var en frivillig aktivitet och att det fanns andra organiserade aktiviteter för barnen att välja ute på gården.

Det nu aktuella ärendet skiljer sig visserligen från det tidigare på så sätt att barn i förskola inte omfattas av skolplikt (se bl.a. 7 kap. 10 § skollagen). Barnen kan således inte av det skälet anses ha blivit tvingade att delta i aktiviteten.

Det är inte helt tydligt vilken information barnen själva fick om aktivitetens frivillighet, men barnen kan enligt min mening ändå inte anses ha nått en sådan ålder att de kan förutsättas ha någon egentlig egen mening i de frågor som förskolan fokuserade på under veckan. Det har därmed ingen avgörande betydelse om barnen själva valde att delta i aktiviteten eller inte. I stället bör det vara upp till vårdnadshavarna att avgöra om deras barn ska delta i en demonstration eller annan meningsyttring. Genom att inhämta ett sådant medgivande skulle man alltså kunna undgå att handla i strid med förbudet i 2 kap. 2 § RF mot tvång att delta i en sådan meningsyttring. Att begära besked av vårdnadshavarna kan emellertid å andra sidan innebära ett intrång i dessas rätt enligt samma grundlagsbestämmelse att slippa ge till känna sin åskådning i politiska och andra frågor. (Jfr Högsta förvaltningsdomstolens avgörande RÅ 84 2:52.)

I den information som skickades till vårdnadshavarna inför temaveckan angavs att barnen skulle gå en prideparad. Det framgick inte om aktiviteten var frivillig eller om aktiviteten – trots dess utformning – inte var avsedd som en demonstration eller annan meningsyttring. Det har inte heller i övrigt framkommit att vårdnadshavarna fick någon sådan information inför aktiviteten. Av utredningen får i stället anses framgå att i vart fall AA uppfattade det som att aktiviteten inte var frivillig och att barnen genom sitt deltagande tog ställning i vissa politiska frågor.

Vad gäller frågan om barnen tvingats att delta i aktiviteten har, som konstaterats ovan, barnen inte uppnått en sådan ålder att det har någon avgörande betydelse om barnen själva valde att delta i aktiviteten eller inte. Det har inte heller framkommit att barnens deltagande gjorts beroende av vårdnadshavarnas samtycke (jfr RÅ 84 2:52). Det är även tänkbart att vårdnadshavare som egentligen inte önskade att deras barn deltog ogärna ville skilja ut sig från mängden genom att vägra låta barnen delta (jfr JO 2021/22 s. 599). Mot denna bakgrund anser jag att barnen får anses ha tvingats att delta i aktiviteten.

Vad gäller frågan om aktiviteten ska betraktas som en sådan demonstration eller annan meningsyttring som avses i 2 kap. 2 § RF har det visserligen inte framkommit något som tyder på att andra personer än barn och personal deltog i aktiviteten eller att den på något annat sätt syftat till att förmedla budskap till utomstående. Som framhållits ovan ligger det dock nära till hands att aktiviteten kunnat uppfattas som att barnen genom sitt deltagande tog ställning för de värderingar som förskolan fokuserade på under temaveckan eller för andra värderingar som prideorganisationer företräder. Som nyss konstaterats har det inte heller framkommit att förskolan lämnade någon information till vårdnadshavarna om att aktiviteten trots dess utformning inte skulle ha varit avsedd som en demonstration eller annan meningsyttring – och i vart fall AA uppfattade det som att barnen genom sitt deltagande tog ställning i politiska frågor. Enligt min uppfattning borde förskolan ha insett att vårdnadshavare kunde komma att få intrycket att barnen tvingades att delta i en meningsyttring.

Det är angeläget att det allmänna inte agerar på ett sätt som kan ge det intrycket (jfr JO 2021/22 s. 599). Jag anser därför att förskolan borde ha avstått från att genomföra den ifrågasatta aktiviteten.

Det är rektorns uppgift att leda och samordna det pedagogiska arbetet vid en förskoleenhet (se 2 kap. 9 § skollagen). Rektorn kan därför inte undgå kritik för att aktiviteten genomfördes.

Avslutande synpunkter

Jag ser positivt på att rektorn i det fortsatta arbetet avser att vidta åtgärder för att förtydliga syftet till varför pride uppmärksammas samt att information kring utformningen av olika aktiviteter kommer att förtydligas och skickas ut i god tid.

Om förskolan även framöver väljer att anordna aktiviteter för barnen som kan uppfattas som demonstrationer eller andra meningsyttringar löper dessa dock enligt min mening risk att återigen komma i konflikt med grundlagsskyddet i 2 kap. 2 § RF, och detta även om vårdnadshavarnas medgivande inhämtas. Det beror på att förskolan genom att begära besked från vårdnadshavarna kan komma att göra intrång i dessas rätt enligt grundlagsbestämmelsen att slippa ge till känna sin åskådning i politiska och andra frågor. Och om syftet med aktiviteterna ändå inte är att dessa ska betraktas som demonstrationer eller andra meningsyttringar kan det i alla händelser ifrågasättas varför aktiviteterna behöver utformas på ett sätt som kan ge det intrycket. Som jag tidigare har uttalat bör en myndighet i sina förehavanden snarare se till att hålla en rågång i förhållande till grundlagsskyddet i 2 kap. 2 § RF (se JO 2022/23 s. 91, dnr 461-2021). Enligt min mening bör förskolan därför undvika att anordna aktiviteter för barnen som kan uppfattas som demonstrationer eller andra meningsyttringar.

I likhet med vad JO tidigare uttalat i förhållande till skolan är det av stor vikt att även förskolan tydligt står upp för människors lika värde och andra centrala grundlagsfästa värderingar (jfr JO 2021/22 s. 599). Som jag också konstaterat inledningsvis ska barn i förskola få undervisning om sådana grundläggande värderingar som förskolan fokuserade på under sin temavecka. Det är emellertid också viktigt att förskolan inte agerar på ett sätt som riskerar att de gränser som 2 kap. 2 § RF sätter upp överträds. Jag har naturligtvis förståelse för att dessa frågor kan vara svåra att hantera i praktiken. Utredningen visar dock att dessa svårigheter inte beaktades i tillräcklig utsträckning vid planeringen av temaveckan och aktiviteten på förskolans utegård. Jag utgår därför från att nämnden kommer att uppmärksamma kommunens förskolor på mina synpunkter.

Det som i övrigt har förekommit i ärendet ger inte anledning till någon åtgärd eller något uttalande från min sida.

Ärendet avslutas.

Beslutet har fattats av chefsJO Erik Nymansson. Dokumentet har fastställts digitalt och har ingen underskrift.

Rättssakkunniga Erik Thilén har föredragit ärendet och byråchefen Dan Johansson har deltagit i beredningen.